

Когато природният будилник звънне: Събуждането на таралежа

Всяка пролет слънчевите лъчи затоплят земята, а в гъсталака нещо започва да шумоли. Таралежът отваря очи и се събужда след почти шест месеца дълбок сън. Зимният сън е интелигентният начин на природата да спаси тези, които не могат да си намерят храна през зимата като лалугерите, сънливците, язовците, прилепите и разбира се, таралежите. Това състояние не е избор на самото животно, а режим за оцеляване, наречен хибернация.

Когато таралежът заспива зимен сън през октомври или ноември, тялото му прави три изумителни неща, за да пести енергия: температурата му пада драстично – от нормалните 35°C достига 5°C или по-малко – почти колкото на околния въздух. Сърцето му, което обикновено бие бързо – около 190 пъти в минута, започва да прави едва 20 удара. Таралежът спира да диша активно – може да минат няколко минути между две вдишвания.

Събуждането му от зимен сън у нас е през март или в началото на април. Когато температурата на въздуха се вдигне трайно над 10°C, тялото на таралежа получава сигнал: „Събуди се!“. Тогава започва най-трудната част – самият процес на събуждане, при който той започва да трепери силно, за да затопли тялото си. Този процес се нарича термогенеза.

Треперенето при събуждане е подобно

на това, което изпитваме ние, когато ни е много студено – това е начинът на тялото да произведе топлина чрез бързо съкращаване на мускулите. При него таралежът изразходва огромно количество от последните си енергийни резерви. Когато се събуди, той е много слаб и първата му цел е да намери вода и храна.

През деня таралежът се крие и спи на тихо място в леговището си, построено от него с клонки и сухи листа и трева. Щом падне нощта обаче, той излиза на своята ловна обиколка. Макар зрението му да е доста слабо, неговите обоняние и слух са изключително развити. Таралежът може да подуши червей под земята и да чува ултразвучи – точно както прилепите. Това му помага да локализира и най-малките движения на насекоми в тъмнината.

Таралежът се храни основно с бръмбари, гъсеници, червеи, ларви и голи охлюви. Допълва менюто си с яйца на птици, плодове и гъби, а понякога – и с малки мишки или змиичета. Той понася ухапвания от отровни змии, които биха били фатални за много по-големи животни. В кръвта му има специален протеин, който неутрализира голяма част от токсините в змийската отрова, но не

е имунизиран към нея.

Когато е активен, таралежът е изненадващо шумен – той грухти, съска и дори киха. Гърбът му е защитен с броня от 6000 до 8000 кафяви кухи бодли с бели върхове. Те са дълги около 2 – 3 см и се подновяват на година и половина. Любопитно е, че таралежът покрива с обилната си слюнка бодлите си и така прикрива собствената си миризма по време на лов.

Въпреки защитата си той има своите естествени врагове – това са лисицата, язовецът и бухалът. Когато се почувства застрашен, специален мускул на гърба му го свива в перфектно кълбо. Така той скрива муцуната и краката си – най-уязвимите му места, докато опасността премине. Това е неговата истинска „суперсила“ и е доста добра стратегия за оцеляване, нали?

Обикновено през юни или юли в едно семейство таралежи се раждат 4 – 6 розови бебета, които растат изумително бързо. Само часове след раждането по нежната им кожа се показват първите бели и меки бодлички. Важно е да запомните, че таралежът е бозайник – майката кърми своите малки, точно както котката – своите котенца. На 20-ия ден малките проглеждат, а първите им „бебешки“ бодли падат, за да бъдат заменени с по-тъмни и здрави. Едва на 40-ия ден младите таралежчета стават напълно независими, а своята полова зрялост достигат на една година.

Знаете ли, че...

Таралежът за една нощ може да изяде 50 – 100 г насекоми и други градински вредители. Ако съотнесем това количество спрямо теллото на човек, това би означавало ние да изядем по 5 – 10 кг храна през деня!

Женя СТОИЛОВА

Открий в игрословицата скритите думи: таралеж, сън, хибернация, термогенеза, събуждане, червей, обоняние, яйца, змия, отрова, слух, насекоми, бозайник, бодли, вредители

Ф	Й	З	Т	А	Р	А	Л	Е	Ж	Ь	О	Ж	Н	О	Т	Р	О	В	А
Л	П	А	Ц	С	Ъ	З	М	И	Я	З	К	С	Т	А	Д	Л	Х	Б	М
Т	Е	Р	М	О	Г	Е	Н	Е	З	А	М	Ъ	Б	Р	Б	Е	Т	У	Р
А	С	Н	С	Л	У	Х	М	Н	Р	В	Д	Б	Г	И	О	Г	Р	И	С
Н	Ъ	Е	Т	А	М	А	Р	Т	Я	Б	Е	У	Т	К	З	Б	Е	Т	Х
Е	Н	К	Р	О	Р	Д	И	К	Р	О	И	Ж	Е	Е	А	Р	Г	Е	Р
В	Р	Е	Д	И	Т	Е	Л	И	А	Д	О	Д	Я	А	Й	Е	Х	Ч	У
Н	А	С	Е	К	О	М	И	О	А	Л	Е	А	Г	А	Н	У	А	Е	С
К	А	К	Е	А	М	Д	Е	Т	Я	И	М	Н	С	Е	И	Р	Е	Р	Ф
Х	И	Б	Е	Р	Н	А	Ц	И	Я	И	Я	Е	И	Т	К	Б	Р	В	Т
А	В	Т	О	В	О	Б	О	Н	Я	Н	И	Е	Х	И	М	Р	Ф	Е	К
Е	Т	Х	А	Я	Й	Ц	А	С	О	Р	О	У	Р	А	Б	Р	Н	Й	Е